

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2014-11-19
Besvaras senast
2014-12-04

Till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:142 Försämringar i tågtrafiken mellan Sandviken och Stockholm

Våra personresor och transporter av varor har stor påverkan på miljö och klimat. Sveriges inrikes transporter står i dag för en tredjedel av våra klimatutsläpp. Inom transportsektorn är vägtrafiken den helt dominerande utsläppskällan. Jämfört med de flesta andra sektorer i Sverige, som minskat sin klimatpåverkan, är utsläppen från trafiken i princip kvar på samma nivåer som 1990. Kraftfulla åtgärder krävs därför för att stimulera en övergång av person- och godstransporter till hållbara transportslag. För persontransporterna innebär det att tillgänglighet i ökad grad måste lösas med kollektivtrafik, järnväg, cykel och gång.

Det är därför mycket beklagligt när tåglinjer dras in och vinstjakt tillåts påverka tillgängligheten för resenärerna. Nedläggningar av tåglinjer har skett både i Västsverige och i Mälardalen. Nyligen gav SJ, med kort varsel, besked om att linjen från Sandviken till Uppsala och Stockholm dras in från den 13 december 2014. Beslutet innebär att SJ byter ut snabba regionaltåg mellan Uppsala och Gävle med långsammare tåg samt att direkttågen till Sandviken försvinner. Det ger restider som påtagligt påverkar möjligheter till arbetspendling samt förutsättningar att arbeta under resan.

Forskning har visat att arbetsmarknader under 100 000 arbetsplatser riskerar att på lång sikt bli avfolkningsbygder. För högre yrkesspecialisering krävs större arbetsmarknader för att innehålla alla de kunskaper som en dynamisk region kräver. Sandviken och Gävle har haft bra förbindelser med Uppsala som möjliggjort arbetspendling mellan dessa orter. De nu beslutade neddragningarna av tågtrafiken riskerar att begränsa utvecklingsmöjligheterna både i Sandviken och i Gävle då det försämrar möjligheten att bo på dessa orter och arbeta i Uppsala.

Vänsterpartiet anser att SJ:s uppdrag i dag är bekymmersamt och olyckligt. I stora delar drivs SJ precis som vilket annat vinstdrivande företag. SJ AB är av staten ålagt att skapa företagsekonomisk vinst och har därutöver ett avkastningskrav som innebär att staten kräver utdelning till statskassan på den redovisade nettovinsten. Avkastningskravet missgynnar den regionala utvecklingen, eftersom SJ tvingas prioritera bort lågtrafikerade sträckor. Det motverkar arbetet för att minska klimatpåverkan och stimulera järnvägens samhällsnytta. Vinsten bör rimligen investeras i verksamheten, och lönsamhetskravet bör beakta den samhällsekonomiska vinsten av en ökad andel

resor på järnväg.

Vänsterpartiet arbetar för att Sverige ska ta sitt klimatansvar och bli ett föregångsland. Då måste samhället bli mer transportsnålt och den egna bilen få en minskad betydelse som transportmedel. För detta krävs ett systemskifte inom vårt transportsystem. Tillgängligheten till kollektivtrafik och järnväg måste öka och möjligheterna att gå och cykla förbättras. Resor måste flyttas från väg och flyg till järnväg. Åtgärder inom infrastrukturen måste ske med långsiktig inriktning för att minska vår miljö- och klimatpåverkan, utjämna sociala skillnader samt stärka jämställdhet och tillgänglighet i hela landet. Förutom att befintliga järnvägsspår och trafik värnas kommer det att krävas ökade investeringar i nya spår och ett nytt ägaruppdrag till SJ.

Med anledning av det ovan nämnda vill jag fråga statsrådet Anna Johansson:

1. Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta för att bevara goda möjligheter för arbetspendling på tågsträckan Sandviken–Gävle–Stockholm?
2. Kommer statsrådet att verka för att regeringen föreslår ett nytt ägardirektiv och på sikt slopat avkastningskrav för SJ?

.....
Emma Wallrup (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Anders Norin